

Е., Ростовський О., Рудницька О., Садовенко С., Сахарова, О., Юцевич Ю. та інші).

Метою статті Розкрити зміст понять «гармонійний», «гармонічний». Розглянути теоретичний аспект поєднання традиційних музичних методів та інноваційних технологій, що на сучасному етапі розвитку цивілізації забезпечують якісну та ефективну музичну освіту, означити методи, прийоми, форми та інноваційні технології, призначені для досягнення позитивних результатів у розвитку музичних здібностей особистості.

Виклад основного матеріалу. Пошук напрямів гармонійного синтезу традиційних музичних методів та інноваційних технологій залежить від професіоналізму педагога, його здатності творчо підходити до вибору освітніх методів, прийомів і форм роботи із здобувачами, що забезпечить якісну та ефективну музичну освіту.

Слово «гармонійний» відзначається злагожденістю і милозвучністю, пропорційністю і приємним звучанням для сприймання. Акцент робиться на емоційному та естетичному враженні: «гармонійний краєвид», «гармонійні відношення», «гармонійний розвиток». Розглядаючи контекст «гармонійного синтезу мистецтв» можна зазначити, що поєднання різних видів мистецтв, створюють збалансований, суцільний та естетично приємний ефект.

Термін «гармонічний» ґрунтується на принципах гармонії, як наукової або музичної теорії, яка пов'язана із точними закономірностями та взаємодією. Цей термін частіше використовується у фаховому контексті, наприклад: «гармонічна вібрація», «гармонічний аналіз», «гармонічний мінор», «гармонічний закон». У контексті синтезу мистецтв, «гармонічний синтез» підкреслює ґрунтовніші структурні зв'язки між різними видами мистецтва, а також їхню спільну основу.

Слова «гармонійний» і «гармонічний» є правильними, але мають різні відтінки значення. Розкриваючи тему синтезу традиційних та сучасних методів у музичному розвитку особистості, важливо осмислити цю різницю. Якщо мова ведеться про загальне враження злагоженості та естетичної цінності, доречно використовувати мовленнєвий зворот «гармонійний синтез». Акцентуючи на теоретичних засадах й внутрішній структурі та закономірностях поєднання мистецтв, доречніше використовувати вислів «гармонічний синтез».

Сахарова О. констатує: «Як одна з категорій естетики гармонія належить до філософського дискурсу: «в широкому (первісному) розумінні – зв'язок, стрункість, домірність; естетична категорія, яка позначає цілісність, злитність, взаємодію усіх частин і елементів форми. Одушевлену гармонію, сповнену людським змістом і почуттям, називають красою» (Короткий). тому на підсвідомому рівні кожна особистість прагне відчувати гармонію з людьми, зі світом, з собою, щоб зробити своє життя гармонійним» [6, с. 235].

Гармонійний синтез традиційних методів і сучасних технологій передбачає поєднання фундаментальних знань із практичними навичками, використання різноманітних форм організації освітнього процесу, створення сприятливого емоційного клімату, єдиного освітнього простору. В процесі музичної практики гармонійний синтез традиційних методів і сучасних технологій стимулює творчу активність особистості, розвиває дослідницькі навички і вміння працювати в команді. Використання комп'ютерних програм, онлайн-ресурсів для освітніх завдань в цікавій і доступній формі знайомить здобувачів із різними музичними стилями, жанрами, напрямками, що заохочує особистість до самовираження, розвитку музичної фантазії, творчого та креативного мислення.

Поєднання традиційних методів із сучасними створює потужний синергетичний ефект, що забезпечує глибше розуміння музичного мистецтва та сприяє розвитку різноманітних музичних навичок особистості.

Метод в музиці виступає сукупністю педагогічних способів, які спрямовані на вирішення певних завдань та освоєння змісту музичної освіти.

Традиційні методи ґрунтуються на багатовіковому досвіді багатьох поколінь, які й досі залишаються актуальними в сучасній педагогічній практиці і базуються на безпосередньому контакті із музичним мистецтвом, активній участі особистості в музичній діяльності та розвитку її музичних здібностей через різні види й форми музичної практики. Треба зазначити, що традиційні методи передбачають безпосередній діалог між здобувачем і педагогом, і це важливо для емоційного та соціального розвитку.

Одним із фундаментальних традиційних методів, що передбачає активне сприймання музичних творів різних жанрів і стилів, виступає

слухання музики. Використання різних форм слухання: від простого прослуховування до бесід про музику, життя видатних композиторів і виконавців, допомагає аналізувати музичні твори, розрізняти засоби музичної виразності, розуміти емоційний зміст музичних доробків.

Методом емоційного впливу на людину виступає спів (сольний, ансамблевий, хоровий) – один із найдоступніших і найпоширеніших видів музичної діяльності, що сприяє розвитку музичного слуху, дихання, голосу, ритму та пам'яті особистості. Важливими є інтонація і дикція, а також такий технічний прийом, як звукоутворення. Спів поділяється на такі види, як народний, що в Україні має специфічні жанрові та регіональні особливості; академічний (класичний), стильовими ознаками якого виступають кантилена, декламація і колоратура; естрадний спів.

Стимулюванням активності особистості виступає творчість – це не просто додатковий елемент навчання, а невід'ємна складова, яка сприяє формуванню всебічно розвинутої, гармонійної, особистості.

Морщакова Н. зазначає: «Творчість являє собою таку здатність, завдяки якій людина конструє нову реальність з позицій смислетворення, опановуючи світ не лише за законами доцільності, але й за законами краси. Творчість як мистецький процес – явище складноструктуроване й пов'язане як із світом суб'єктних переживань і оцінок, так і з логікою культурної епохи, яку представляє митець» [5].

Серед розроблених музикантами-педагогами методів із питань творчості найбільше виокремлюються:

- методи спостереження, співпереживання та роздумів про музику;
- методи порівняння та руйнування;
- метод виконання етюдів;
- метод художнього вправлення та моделювання художнього творчого процесу;
- метод інтерпретаційного опрацювання та імпровізації;
- метод інтонаційно стильового осягнення музики та інші.

Музика як одна з практик творчого мистецтва зазнає швидких змін під впливом технологічних та комерційних сил, які стали звичайним явищем у нашому повсякденному житті.

Музична творчість «передбачає наявність відповідних здібностей чи таланту, емоційності,

фахової майстерності, освіченості, життєвого досвіду, художньої уяви, натхнення, а також концентрації думки, волі та систематичної праці» [7].

Значна увага приділяється розвитку музичних здібностей особистості. Показниками розвитку особистості виступає «рівень оволодіння різними видами діяльності, що, по-перше, є джерелом і рушійною силою розвитку, а, по-друге – виявом досягнень» [4, с. 9].

Загальний розвиток особистості визначається її емоційним інтелектом і комунікативними навичками. Музичне мислення (створення мелодій, ритмічних супроводів, аранжувань, вміння імпровізувати) є результатом творчої діяльності, яку відносять до царини культури.

Аристова Л. стверджує, що «музичний розвиток здійснюється практично у всіх видах музичної діяльності. У процесі хорового співу здійснюється розвиток вокально-хорових навичок дихання, звукоутворення, дикції, строю, ансамблю (в процесі виразного і осмисленого співу). У процесі сприйняття музики здійснюється розвиток відчуття темпо-ритму, динаміки і тембру, звуковисотного відчуття, інтонаційного слуху, музичного сприйняття, смаку і в цілому музичних здібностей» [1, с. 20].

Розвитку відчуття ритму, координації рухів, музичної пам'яті та емоційної виразності допомагають традиційні методи, які використовуються у різних видах музично-рухової діяльності: кроки, маршування, біг, стрибки, танцювальні рухи, ігри із рухами, звучні жести та ін. В музичному мистецтві рухова діяльність допомагає передавати відповідний характер творів, а також темп музики. Гра на музичних і шумових інструментах сприяє розвитку не тільки музичного, гармонічного і тембрового слуху, але й удосконаленню виконавської майстерності.

В сьогоденні не існує універсального методу навчання, тому в нагоді і педагогам, і здобувачам стануть такі сучасні засоби, як: спектрограми, анімації, караоке-програми, інтерактивні тренажери, онлайн-енциклопедії, віртуальні інструменти для практики та експериментів. Гармонійний синтез традиційних методів і сучасних технологій є запорукою успішного музичного розвитку особистості. Важливо не протиставляти їх, а використовувати їхні переваги для досягнення найкращих результатів. Наприклад, традиційні методи можуть бути доповнені використанням комп'ютерних програм

для аналізу музики, створення аранжувань або віртуальних інструментів для вивчення нових тем.

Поеднання традиційних методів і сучасних технологій дозволяє створити більш цікавим, ефективним і різноманітним музичне навчання, сприяючи розвитку музичних здібностей, креативного мислення та загальної культури особистості.

Принципами поєднання традиційних і сучасних методів постають:

принцип не заміщення традиційних методів, а доповнення їх сучасними методами і технологіями;

принцип цілеспрямованості щодо використання традиційних і сучасних технологій та їх відповідності освітнім завданням;

принцип педагогічної доцільності, що передбачає вибір конкретних традиційних і сучасних методів із урахуванням вікових особливостей;

принцип балансу між використанням традиційних та сучасних методів;

принцип активної ролі особистості у виборі методів, що активізують особистість в освітньому процесі.

Термін «технологія» міцно увійшов до сучасного практичного апарату педагогіки та освіти. У перекладі із давньогрецького слово «технологія» позначає «наука про мистецтво», тобто про мистецтво, майстерність педагога.

Бухнієва О., та Банкул Л., наголошують: «Головна мета педагогічної технології спрямована на виховання освіченої людини, яка в інформаційному потоці вміє виділити особистіснозначимі знання й розуміє, як їх використовувати в конкретній ситуації, тобто перевага надається не оволодінню технічними навичками, а гнучкому інтелекту, сформований естетичній свідомості. Найвищим результатом будь-якої педагогічної технології є досягнення творчого рівня розвитку особистості» [2].

Результатом гармонійного синтезу традиційних методів і сучасних технологій є розвиток музичних здібностей та виконавської майстерності особистості. Важливо зазначити, що успіх гармонійного синтезу залежить від професіоналізму педагога, його здатності творчо підходити до вибору освітніх методів та форм, наприклад використання DAW (Digital Audio Workstation) для створення та редагування музики, програм для генерації музичних ідей, віртуальних інструментів для імпровізації та ін.

Нерідко до допоміжних технологій відносять інтерактивне обладнання, що поєднує в собі і розвагу, і освітній процес. Одними з таких є: інтерактивна підлога, інтерактивний стіл, інтерактивна кімната та ін.

Інтерактивна підлога (проекція на підлогу) призначена для створення звукових, візуальних ефектів, інтерактивних експозицій, реклами, проведення інтерактивних уроків, ігор, фізичних вправ та ін.

Система, що складається з проектора, який проектує зображення на підлогу, а датчики фіксують рухи людей і знаходяться на цій проекції, комп'ютер з відповідним програмним забезпеченням і датчиків руху, обробляє ці дані й змінює зображення на підлозі відповідно до рухів, створюючи інтерактивну взаємодію, сприяють активному навчанню і розвитку. Інтерактивні підлоги можуть бути інтегровані із іншими системами, такими як системи освітлення, звукові системи, системи управління контентом.

Крім інтерактивних підлог, існують також інтерактивні столи, стіни та кімнати.

Інтерактивний стіл – це сенсорний дисплей, вбудований у стіл, що реагує на дотики, жести та інші дії користувачів, дозволяючи взаємодіяти із цифровим контентом безпосередньо на поверхні столу. В освітньому процесі запроваджується для групових занять, інтерактивних ігор, презентацій, експозицій, перегляду карт, фотографій, відео, створення малюнків, спільне редагування документів та ін.

Інтерактивна стіна – це велика проекційна поверхня, яка реагує на дотики, жести та інші дії користувачів і подібна до інтерактивної підлоги, де використовується проектор і датчики руху, але проекція здійснюється на стіну. В освіті використовується для показу презентацій, візуалізації даних, інтерактивних лекцій, уроків, занять, віртуальних екскурсій та ін.

Інтерактивна кімната – це простір, в якому інтерактивні технології використовуються комплексно, створюючи повне занурення у віртуальне середовище. Задіяні проектори, датчики руху, звукові системи, а іноді й інші пристрої, такі як датчики запаху або вібрації. Проекція може здійснюватися на стіни, підлогу та стелю, створюючи 3D-ефект. В освітньому процесі віртуальні подорожі, тренування пілотів, ігри із ефектом повного занурення розширюють можливості взаємодії людини із цифровим контентом. Вибір конкретного типу інтерактивної

системи залежить від потреб, бюджету та цілей використання.

У період воєнних дій в Україні в більшості регіонів необхідністю стало отримання освітньої інформації в дистанційному форматі. Гармонійний синтез традиційних методів і сучасних технологій у музичному розвитку особистості набуває нового забарвлення. Для корекції психоемоційного стану людини, розвитку комунікативних навичок та соціальної адаптації в період воєнного стану багатозначності набувають різні форми музичної терапії: рецептивна, активна, інтегративна, залежно від зовнішніх і внутрішніх умов. Актуалізуються теоретичні і практичні знання, підвищується експресивне спілкування, метою якого є виклик до зміни настрою співучасників, покращення їхніх почуттів і переживань.

Владимирова А. констатує, що «освітня спільнота об'єднує свої зусилля для подолання наслідків війни та забезпечення якісної освіти для всіх. Українські заклади освіти активно використовують нові технології та інноваційні методи навчання для адаптації до нових умов. Україна отримує значну міжнародну допомогу для відновлення освітньої системи. Багато волонтерів долучаються до допомоги українським закладам освіти. Відновлення освіти після деокупації буде складним і тривалим процесом, що вимагатиме від усіх учасників освітнього процесу великих зусиль» [3, с. 18].

Вивчаючи музичне мистецтво в дистанційному режимі, на особливу увагу заслуговують розвиток музичного слуху, музичної пам'яті, ритмічного відчуття і знання елементарних основ теорії музики. Поєднуючи традиційні та сучасні методи і технології, педагоги використовують комп'ютерні програми, онлайн-генератори для створення музики (наприклад, Chrome Music Lab Song Maker, Suno), онлайн-тренажери для розпізнавання інтервалів, музичні освітні онлайн-ресурси, електронні підручники.

Відпрацьовуванню ритмічних рисунків, ритмічних супроводів або вправ допоможе онлайн-метроном. Запис виконання завдання, записане на відео може служити для самоконтролю або аналізу із викладачем.

Вивченню основ теорії музики допоможе використання онлайн-тестів, вправ і вікторин. Краще зрозуміти структуру інтервалів, акордів і тональностей допоможуть онлайн-додатки.

Список використаних джерел

Онлайн-секвенсори, наприклад, Chrome Music Lab Song Maker або Online Sequencer, онлайн-піано, віртуальна гітара та інші музичні прилади для практики імпровізації, створення та запису мелодій дозволяють експериментувати зі звуками та ритмами без наявності музичного інструменту.

Прикладом може бути комбінована вправа «Ритм».

За традиційними методами викладач пояснює терміни «ритм», «такт», «тривалість нот». Відповідно йде плескання простих ритмічних рисунків, читання ритмічних вправ з нот.

Застосування сучасних методів у дистанційному форматі роблять освітній процес доступнішим, цікавішим та ефективнішим. Викладач спроможний демонструвати ритмічні рисунки із використанням драм-машини або онлайн-секвенсора, надає потрібну наукову інформацію, враховуючи індивідуальні особливості та рівень підготовки кожного здобувача. Вправи і рекомендації ефективно поєднують традиційні й сучасні методи музичного навчання.

Створення таких форм роботи, як інтерактивні презентації із аудіо-, відеоматеріалами, фотоматеріалами, інтерактивними картами, а також віртуальні екскурсії в музеї та місця, що пов'язані із життям і творчістю композиторів, віртуальні подорожі до театру опери та балету й інших видів мистецтв у повнішому обсязі розкриють заплановану навчальну тематику.

Сучасні технології дозволяють адаптувати освітній процес до потреб та інтересів кожної особистості і надають учням широкі можливості для творчого самовираження. Використання цікавих та інтерактивних технологій сприяє підвищенню мотивації до навчання.

Онлайн-платформи та віртуальні інструменти роблять музичну освіту доступною для більшої кількості людей, незалежно від їх місця проживання чи фінансового стану.

Висновки. Таким чином, можна зазначити, що гармонійний синтез традиційних методів і сучасних технологій виступає необхідною умовою для успішного розвитку музичної особистості в сучасному світі. Важливим є постійний пошук нових способів поєднання традиційних та інноваційних методів, форм, технологій для забезпечення якісної та ефективної музичної освіти для всіх..

1. Аристова Л. Методика музичного навчання та виховання: навч. метод. посібник. Миколаїв: Ілон, 2018. 404 с.
2. Бухнієва О. А., Банкул Л. Д. Потенціал інноваційних технологій у мистецькій освіті. Інноваційна педагогіка. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/10/part_1/26.pdf
3. Владимірова А. Л. Освітньо-наукова сфера на Херсонщині в умовах воєнних дій: руйнація та спротив. Третій рівень освіти в Україні: становлення та тенденції: матеріали IX/5 Міжнародної науково-практичної конференції, 15-17 листопада 2024 р., с. Світязь Шацького району Волинської області. Львів-Торунь: Liha-Pres, 2024. 152 с.
4. Методи і прийоми розвитку інтелектуальних і творчих здібностей учнів початкових класів: методичний посібник / Упорядник М. П. Крилевець. Полтава: ПОІППО, 2009. 92 с.
5. Морщакова Н. О. Музична творчість і суб'єктивований світ митця: контекст культуротворення. Dialnet <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo>
6. Сахарова О. Гармонійний чи гармонічний? Культура слова. 2021. Вип. 94. С. 234 - 235.
7. Що таке творчість музична - музичні терміни. Словопедія. URL: <http://slovopedia.org.ua>

References

1. Arystova, L. (2018). Metodyka muzychnoho navchannia ta vykhovannia [Methodology of musical teaching and upbringing]. Mykolaiv: Ilon. 404 [in Ukrainian].
2. Bukhniieva, O. A., Bankul, L. D. (2019). Potentsial innovatsiinykh tekhnolohii u mystetskii osviti [The potential of innovative technologies in art education]. Innovatsiina pedahohika - Innovative pedagogy. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/10/part_1/26.pdf [in Ukrainian].
3. Vladymyrova, A. L. (2024). Osvitno-naukova sfera na Khersonshchyni v umovakh voiennykh dii: ruinatsiia ta sprotyv [Educational and scientific sphere in the Kherson region in conditions of military operations: destruction and resistance]. Tretii riven osvity v Ukraini: stanovlennia ta tendentsii: materialy IX/5 Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, 15-17 lystopada 2024 r., s. Svitiyaz Shatskoho raionu Volynskoi oblasti - The third level of education in Ukraine: formation and trends: materials of the IX/5 International Scientific and Practical Conference, November 15-17, 2024, village of Svityaz, Shatsky district, Volyn region. Lviv-Torun: Liha-Pres. 152.
4. Metody i pryioomy rozvytku intelektualnykh i tvorchykh zdibnostei uchniv pochatkovykh klasiv: metodychnyi posibnyk [Methods and techniques for developing intellectual and creative abilities of primary school students: methodical manual]. (2009) Compiled by M. P. Krylevets. Poltava: POIPPO, 92 p.
5. Morshchakova, N. O. (2016). Muzychna tvorchist i sub'iektyvovanyi svit myttsia: kontekst kulturotvorennia [Musical creativity and the subjectivized world of the artist: the context of cultural creation]. Dialnet <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/5708442.pdf>
6. Sakharova, O. (2021). Harmoniinyi chy harmonichnyi? [Harmonious or harmonious?]. Kultura slova - Culture of the word. Vyp. 94. 234-235.
7. Shcho take tvorchist muzychna - muzychni terminy [What is musical creativity - musical terms]. Slovopediia - Slovopedia. URL: <http://slovopedia.org.ua>

Про автора

Алла Владимірова, докторка філософії в галузі освіти, кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти Херсонський державний університет, м. Херсон, Україна, e-mail: allavladi2019@gmail.com

About the Authors

Alla Vladimirova, Doctor of Philosophy in Education, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Pedagogy and Psychology of Preschool and Primary Education Kherson State University, Kherson, Ukraine, e-mail: allavladi2019@gmail.com

УДК 373.2/.3.091.33:[793.5/.7+794+796.11]

[https://doi.org10.31652/3041-1017-2025\(5-1\)-18](https://doi.org10.31652/3041-1017-2025(5-1)-18)

ГРА ЯК ЗАСІБ ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО Й МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Катерина Колеснік¹ , Світлана Похила , Надія Комарівська , Інна Карун

¹Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна

Анотація

У статті розглянуто роль гри як ефективного засобу гармонійного розвитку дитини старшого дошкільного та молодшого шкільного віку. Гра виступає природним середовищем для формування ключових компетентностей, зокрема соціальних, когнітивних, мовленнєвих та емоційних. Авторами проаналізовано педагогічний потенціал різних видів ігор, а також їх вплив на розвиток уяви, мислення, мовлення та здатності до співпраці. У статті наведено тематику ігор для дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку.

З'ясовано, що якісний супровід ігрової діяльності в закладі дошкільної та загальної середньої освіти є важливою умовою розвитку особистості дитини та здійснюється через психолого-педагогічний вплив дорослого. Дитяча гра служить показником соціального статусу та є одним із основних засобів формування ціннісних орієнтацій особистості. На думку авторів, гру не можна ігнорувати, важливо навчитися розумно нею керувати, стимулювати ігрову діяльність дітей і забезпечити необхідну підготовку, яка допоможе дітям самостійно визначитися в ігровій ситуації. Взаємодія під час гри сприяє розвитку в дитини навичок співпраці, здатності до компромісу та взаєморозуміння, а також сприяє формуванню соціальних навичок та відповідальності.

З'ясовано, що гра сприяє розвитку психічних процесів, формуванню нових видів розумової діяльності та засвоєнню знань і навичок у дітей, оскільки під час гри поступово і без примусу освоюються розумові дії. Зроблено акцент на способах упровадження ігрової діяльності в закладах дошкільної освіти та закладах загальної середньої освіти.

Ключові слова: діти старшого дошкільного віку, молодші школярі, гра, ігрова діяльність.

UDC 373.2/.3.091.33:[793.5/.7+794+796.11]

[https://doi.org/10.31652/3041-1017-2025\(5-1\)-18](https://doi.org/10.31652/3041-1017-2025(5-1)-18)

GAME AS A MEANS OF HARMONIOUS DEVELOPMENT OF CHILDREN OF ELDERLY PRESCHOOL AND YOUNGER SCHOOL AGE

Kateryna Kolesnik¹ , Svitlana Pokhyla¹ , Nadiia Komarivska¹ , Inna Karuk¹ ¹Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnitsia, Ukraine

Abstract

The article examines the role of play as an effective means of harmonious development of a child of senior preschool and primary school age. Play serves as a natural environment for the formation of key competencies, including social, cognitive, speech and emotional. The authors analyzed the pedagogical potential of various types of games, as well as their impact on the development of imagination, thinking, speech and the ability to cooperate. The article presents the themes of games of various directions for children of senior preschool and primary school age.

It was found that high-quality support for play activities in a preschool and general secondary education institution is an important condition for the development of a child's personality and is carried out through the psychological and pedagogical influence of an adult. Children's play serves as an indicator of social status and is one of the main means of forming value orientations of a person. The article emphasizes that play cannot be ignored, it is important to learn to manage it wisely, stimulate children's play activities and provide the necessary training that will help children independently determine themselves in a game situation. According to the authors, the game cannot be ignored, it is important to learn to manage it wisely, stimulate children's play activities and provide the necessary training that will help children independently determine themselves in the game situation.

Interaction during the game helps the child develop cooperation skills, the ability to compromise and mutual understanding, and also contributes to the formation of social skills and responsibility. It was found that the game contributes to the development of mental processes, the formation of new types of mental activity and the acquisition of knowledge and skills in children, since during the game mental actions are gradually and without coercion mastered. Emphasis is placed on the methods of implementing game activities in preschool education institutions and general secondary education institutions

Keywords: older preschool children, younger schoolchildren, game, play activity

Постановка наукової проблеми. У сучасних умовах розвитку суспільства гармонійний розвиток особистості дитини набуває особливого значення. Старший дошкільний та молодший шкільний вік є критичними періодами у формуванні базових компетентностей, які визначають подальший успіх у навчанні, соціалізації та життєвій самореалізації. У цей період у дітей активно розвиваються когнітивна сфера, емоційно-вольові якості, комунікативні навички, а також творче мислення та уява.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Гра виступає природним і найбільш ефективним засобом забезпечення гармонійного розвитку

дитини. Вона поєднує в собі освітній, виховний і розвивальний потенціал, дозволяючи забезпечувати інтеграцію знань, розвиток навичок взаємодії та самовираження. Завдяки грі діти засвоюють соціальні ролі, навчаються вирішувати конфлікти, розвивають мовлення та творчі здібності.

Аналіз ключових положень державних документів, зокрема Закону України «Про освіту», Національну програму «Освіта ХХІ століття», Закону України «Про дошкільну освіту», «Концепція дошкільного виховання в Україні», Базового компоненту дошкільної освіти, дає можливість підкреслити актуальність